

raadsinformatiebrief

van : Burgemeester en wethouders
portefeuillehouder : R. Bouten
aan : De leden van de gemeenteraad
datum : 18/08/2020
status : Actieve informatie
openbaar : Ja

Onderwerp

RIB voortgang participatievisie

Aanleiding

Het afgelopen jaar hebben we u in twee raadsinformatiebrieven in oktober (19.092) en april (20.047) geïnformeerd over de korting op het BUIG-budget. Het BUIG budget is het budget dat we van de rijksoverheid ontvangen voor het bekostigen van de uitkeringen in de Participatiewet. In de RIB in april informeerden we u ook over de gevolgen van de coronacrisis voor de uitvoering van de Participatiewet. Deze crisis maakt dat de urgentie nóg groter wordt om keuzes te maken in de wijze waarop wij onze inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt helpen. In de themabijeenkomst op 9 juni van dit jaar spraken we met elkaar over de dilemma's die bij deze uitdagingen horen. Dit was mede richtinggevend voor het uitwerken van een nieuwe koers voor Participatie. We zijn dus volop in actie. Zoals toegezegd, informeren we u met deze raadsinformatiebrief over de stand van zaken en het vervolgproces.

Hoe deden we het?

We hebben de afgelopen jaren veel stappen gezet op weg naar het succes van de Participatiewet. Met resultaat: we realiseerden een historisch laag uitkeringsbestand. Daarmee hebben we de oorspronkelijke doelstelling uit het coalitieakkoord (10% besparing op de uitkeringslast) op 1 januari 2020 al behaald. Dit betekent dat meer inwoners met een bijstandsuitkering een baan hebben gevonden. En dat we inwoners geholpen om stappen te zetten in een actievere deelname in onze gemeenschap.

Waar staan we nu?

We staan op een keerpunt voor wat betreft het bieden van ondersteuning aan al onze inwoners. De ontwikkelingen die we eerder met u hebben gedeeld, maken duidelijk dat het een enorme uitdaging wordt om extra instroom goed op te vangen en tegelijk gericht te blijven op de bredere participatiedoelen. Een uitdaging die nóg urgenter wordt, omdat we hard worden geraakt door de coronacrisis. De mensen die al kwetsbaar waren, hebben het nu nog zwaarder. Tegelijkertijd zien we in wat werkelijk van waarde is in de samenleving. Iedereen moet nodig zijn, gewaardeerd worden en

kansen kunnen krijgen. Dat geldt ook voor de inwoners in met een uitkering die niet (meteen) aan het werk kunnen.

Mede op basis van de discussie die we in juni met uw raad voerden, zijn we aan de slag gegaan met het (her)formuleren van maatschappelijke doelstellingen van ons participatiebeleid. Dit vormt tegelijkertijd het vliegwiel voor een brede participatie visie. Hierin krijgen naast de Participatiewet ook schuldhelpverlening en de nieuwe wet inburgering een duidelijke positie. Deze visie geeft bovendien de transformatie van het lokaal sociaal beleid een extra impuls. En dat is hard nodig. Het adviesbureau Berenschot verwacht namelijk dat we landelijk als gevolg van de coronacrisis, in het slechtste geval, te maken gaan krijgen met 51% stijging van het aantal uitkeringsdossiers. Een volumestijging van +51% zou voor de begroting een negatief effect van ca. 2,8 mln. eind 2022. Onze aanpak is erop gericht om dit te voorkomen.

Ons doel blijft om zo min mogelijk mensen in Horst aan de Maas afhankelijk te laten zijn van een uitkering. We zetten in op een lagere stijging van het aantal uitkeringen. We geloven in onze aanpak en gelet op de lokale en regionale arbeidsmarkt, het aantal openstaande vacatures voor corona en de groei van het aantal arbeidsmigranten, zien we een arbeidsmarkt waarin dat ook kan. En daarmee voorkomen we dat meer mensen afhankelijk worden van een uitkering.

Vooruitkijken

Zoals eerder aangegeven, betekent dit iets voor onze dienstverlening. We gaan keuzes maken voor wie we de op werkgerichte re-integratie trajecten in gaan zetten. Daarnaast gaan we met het budget, meer inzetten op het behoud van arbeidsritme van de individuele klant. Een traject is nooit een doel. Ontwikkeling is altijd het doel. Daarnaast wordt strikter bekeken dat al het werk passend is. Met die aanpak zijn we nu al aan de slag. En met succes. Want ook tijdens de Corona periode lukt het onze collega's om mensen uit te laten stromen en mensen te laten instromen waar de uitkering voor bedoeld is. Het aantal uitkeringen is in de periode van 1 januari tot en met 1 augustus met 3,8% gestegen van 293 naar 304. In vergelijking met gemeenten in de regio, zien we een gelijke trend (bijlage 1). Maar we kennen ook cijfers van gemeenten waar de effecten al veel schrijnender zijn. Er is dus meer nodig.

De regelgeving voor het verstrekken van uitkeringen geeft ons weinig ruimte voor lokale beleidsinvulling. Die ruimte is er wel bij regelgeving over arbeidstoeleiding.

Wat betreft de inkomensondersteuning maken we de volgende keuzes:

1. We geven uitkeringsgerechtigden stabiliteit op inkomen. We zien het als tegenprestatie wanneer mensen in een zorgtraject en/ of schulden traject zitten.
2. We streven naar bestaanszekerheid voor de inwoner, waardoor hij/zij gemotiveerd kan werken aan een situatie waarin hij/zij niet langer afhankelijk is van overheidsondersteuning.

Ten aanzien van de arbeidsinschakeling kiezen we voor de volgende uitgangspunten:

1. We zetten vooral in op inwoners met een korte afstand tot de arbeidsmarkt, die relatief snel weer aan het werk kunnen. We gaan ervan uit dat al het werk passend is.
2. We helpen inwoners met een lange afstand tot de arbeidsmarkt om meer mee te doen in de samenleving. Dat doen we wijk- en/of gebiedsgericht. Geen re-integratie trajecten gericht op

werk, maar passende ondersteuning en misschien wel zorg, in en rondom de eigen woonomgeving.

Effecten

Als we ons intensiever gaan richten op mensen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt, heeft dat gevolgen voor de inzet van de trajecten voor inwoners met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Voor sommige inwoners is de afstand tot de arbeidsmarkt (op dit moment) te groot. Zij kunnen (op dit moment) geen re-integratie traject volgen. We zien, naast deze groeiende groep, meer ontwikkelingen, zoals vergrijzing en ontgroening en daarmee het afnemen van mantelzorgers en vrijwilligers, spreiding van corporatiebezit en de toename van ondersteunings- en zorgvragen in de wijken. Daarom willen we, in aansluiting op het intensiveren van de groep inwoners met een korte afstand tot de arbeidsmarkt, het aanbod voor de groeiende groep ondersteunings- en zorgvragen veel wijk- of dorpsgericht in gaan zetten. Dat betekent dat de Participatiewet en Wmo deels in elkaar zullen schuiven. Uitgangspunt wordt dat iedereen een plek heeft én actief meedoet in onze dorpen en wijken.

Integraliteit

We gaan per direct aan de slag. We gaan nu vol inzetten om te voorkomen dat mensen (lang) in een uitkeringssituatie terecht komen en inactief worden. Daarnaast werken we aan onze brede participatie visie die we in januari aan uw Raad voorleggen. In de brede visie nemen we ontwikkelingen als de veranderopgave inburgering en het deels in elkaar schuiven van participatie en WMO, maar ook de belangrijke rol van schuldhulpverlening mee. Er zal sprake zijn van ontschotting binnen het domein zelf. Preventie en welzijn krijgen een sterkere positie, zodat inwoners in hun eigen omgeving oplossingen kunnen vinden en minder of later een beroep doen op professionele zorg en/of ondersteuning. We willen met minder verordeningen werken en meer ruimte geven aan collega's en aan wijken en dorpen. Op basis van onze nieuwe visie bekijken we ook hoe we regionaal samenwerken en welke inzet daarvoor nodig is. Deze visie vertalen we vervolgens naar een nieuwe verordening, die we naar verwachting in mei 2021 aan u kunnen voorleggen.

Bijlagen

Bijlage 1. Corona dashboard Noord-Limburg